

BRIEF VAN DE MINISTER VAN JUSTITIE

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 6 januari 2003

Met verwijzing naar de geannoteerde agenda's van de bijeenkomst van de JBZ-Raad van 19 december en 28 en 29 november jl.¹ heeft Uw Kamer instemming onthouden aan het voorstel voor een richtlijn van de Raad tot verbetering van de toegang tot de rechter bij grensoverschrijdende geschillen, door middel van gemeenschappelijke minimumvoorschriften betreffende de rechtsbijstand en andere financiële aspecten van civiele procedures.²

Ten gevolge van het formele voorbehoud van Uw Kamer heeft Nederland niet kunnen instemmen met het voorstel van de Raad. Nederland is thans de enige lidstaat die niet instemt. Een spoedige aanvaarding van het voorstel voor de genoemde richtlijn is echter gewenst.

Ik meen er goed aan te doen U hierover nader te informeren.

Het nu voorliggende voorstel voor de richtlijn is het resultaat van langdurige onderhandelingen tussen de lidstaten en met de Europese Commissie. Het oorspronkelijke voorstel beoogde een algehele minimumregeling voor gesubsidieerde rechtsbijstand in de lidstaten. In dit voorstel waren een aantal zaken verwerkt die een vergaande breuk behelsden met het Nederlandse stelsel van gesubsidieerde rechtsbijstand. Tengevolge van de onderhandelingen en mede na advies van de Juridische Dienst van de Europese Commissie is het bereik van de richtlijn beperkt tot grensoverschrijdende geschillen. Daarnaast is tegemoet gekomen aan de voor Nederland meest belangrijke overige bezwaren. Deze bezwaren richtten zich met name op het invoeren van een aanspraak op gesubsidieerde rechtsbijstand in verband met het voeren van een zelfstandig bedrijf of beroep, het ongeclausuleerde recht op gesubsidieerde rechtsbijstand voor rechtspersonen zonder winstoogmerk en het verbieden van het hanteren van een minimumbelang voor de aanspraak op gesubsidieerde rechtsbijstand. In het voorliggende voorstel wordt in voldoende mate rekening gehouden met de Nederlandse bezwaren en het voorstel is daarom goed – en zonder een groot extra beroep op de middelen – inpasbaar in het Nederlandse stelsel van gesubsidieerde rechtsbijstand.

¹ Zie 23 490 nrs. 254, 248 en 249.

² Punt 2u geannoteerde agenda JBZ-Raad van 19 december jl.

Op 1 februari 2003 treedt het Verdrag van Nice mogelijk in werking. Op grond hiervan heeft het Europees parlement vanaf 1 februari 2003 co-decisierecht. Dit leidt ertoe dat indien thans niet ingestemd kan worden met het voorstel het gehele onderhandelingsproces weer opnieuw gestart zal moeten worden.

Het huidige voorstel van de Raad betekent een aanmerkelijke verbetering van de toegang tot de rechter voor burgers in grensoverschrijdende geschillen. De burgers in de lidstaten hebben derhalve belang bij een zo spoedig mogelijke inwerkingtreding van deze richtlijn.

Daarnaast is het op grond van de recent gevoerde onderhandelingen zeer ongewis of in een nieuw onderhandelingsproces de nu voor Nederland bereikte resultaten wederom geresulteerd kunnen worden. Het risico van een aanmerkelijke wijziging van het Nederlandse stelsel van gesubsidieerde rechtsbijstand is reëel. In dat geval moet rekening worden gehouden met een aanzienlijke stijging van de kosten van het stelsel van gesubsidieerde rechtsbijstand. Hetgeen zeker gezien de huidige budgettaire problematiek niet gewenst is.

Gezien het bovenstaande verzoek ik Uw Kamer om zo spoedig mogelijk instemming te verlenen aan bovengenoemd voorstel, opdat nog in januari 2003 tijdens een bijeenkomst van de Raad met het voorstel kan worden ingestemd. Vanzelfsprekend ben ik bereid desgewenst met Uw Kamer nader van gedachten te wisselen over het voorstel van de richtlijn van de Raad.

De Minister van Justitie,
J. P. H. Donner